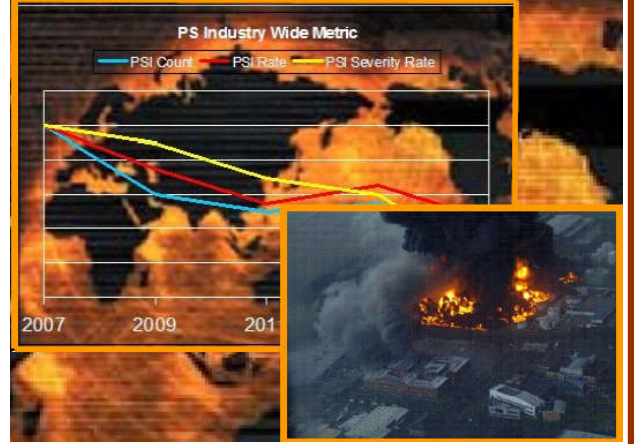

प्रक्रीया सुरक्षेतील कामगिरीचे मूल्यमापन

ऑगस्ट २००८

जुलै २००८ च्या दीपस्तंभामध्ये आपण प्रक्रीया सुरक्षा म्हणजे काय ते समजून घेतले, आपण असेही म्हटले की इंज्युरी रेट लॉस्ट टाईम इंज्युरी यासारखी सुरक्षाविषयक कामगिरीची पारंपारिक मूल्यमापके, आपण प्रक्रीया सुरक्षेमध्ये किती चांगले कार्य करीत आहोत याची चांगली द्योतके नसतात. मग आपली प्रक्रीया सुरक्षा व्यवस्थापन कार्ये परिणामकारक आहेत की नाहीत हे समजणार कसे? आपल्या कामगिरीत वर्षागणिक सुधारणा होते हे कसे समजणार? दोन कारखाने किंवा एकाच कारखान्यातील दोन प्लॅन्टची इतरांच्या तुलनेत कामगिरी कशी आहे? चांगले निकाल हाती लागण्यासाठी आपण कोणत्या गोष्टींवर लक्ष केंद्रीत करावे हे कसे ठरविणार? जर पारंपारिक सुरक्षा उपाययोजना प्रक्रीया सुरक्षेतील कामगिरीचे अचूक मूल्यमापन नसतील तर त्यासाठी आपल्याला नविन मूल्यमापन पद्धती शोधाव्या लागतील. प्रक्रीया सुरक्षेतील कामगिरीचे योग्य मूल्यमापन करणारी परिणामकारक पद्धती विकसित करण्यात CCPS सह अनेक औद्योगिक संस्था कार्यरत आहेत. परंतु ही माध्यमे आणि त्यांची आवश्यकता जर प्रक्रीया उद्योगांमधील प्रत्यक्ष कामगारच जोपर्यंत समजत नाहीत, तोपर्यंत ती परिणामकारक ठरणार नाहीत. आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे प्रक्रीया सुरक्षा मूल्यमापन माध्यमांचा वापर करण्यामधील आपली भूमिका व जबाबदारी आपणास ज्ञात असायला हवी. कोणत्या प्रकारच्या घटनांचा अहवाल आपल्या संस्थेमध्ये कसा द्यावा याची आपणास जाणीव असायला हवी.

शोधाव्या लागतील. प्रक्रीया सुरक्षेतील कामगिरीचे योग्य मूल्यमापन करणारी परिणामकारक पद्धती विकसित करण्यात CCPS सह अनेक औद्योगिक संस्था कार्यरत आहेत. परंतु ही माध्यमे आणि त्यांची आवश्यकता जर प्रक्रीया उद्योगांमधील प्रत्यक्ष कामगारच जोपर्यंत समजत नाहीत, तोपर्यंत ती परिणामकारक ठरणार नाहीत. आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे प्रक्रीया सुरक्षा मूल्यमापन माध्यमांचा वापर करण्यामधील आपली भूमिका व जबाबदारी आपणास ज्ञात असायला हवी. कोणत्या प्रकारच्या घटनांचा अहवाल आपल्या संस्थेमध्ये कसा द्यावा याची आपणास जाणीव असायला हवी.

आपणास माहित आहे का?

- CCPS ने अनेक औद्योगिक, सरकारी, कामगार व शासकीय संस्थाबरोबर काम करून प्रक्रीया सुरक्षा मूल्यमापन पद्धती विकसित केली आहे. विशिष्ट मूल्यमापन पद्धतीची शिफारस करणारा अहवाल डिसेंबर २००७ मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आला होता. CCPS च्या <http://www.aiche.org/ccps/> या संकेत स्थळावर हा अहवाल उपलब्ध आहे.
- दोन प्रकारच्या मूल्यमापन पद्धती प्रस्तावित केल्या आहेत. **लॅगिंग इंडिकेटर्स** ज्यामध्ये प्रत्यक्ष अनुमान आणि गत कामगिरीचे मूल्यमापन होते. (घडलेल्या प्रक्रीया सुरक्षा दुर्घटनांची संख्या) आणि **लीडिंग इंडिकेटर्स** जे प्रक्रीया सुरक्षा व्यवस्थापन पद्धतीतील कार्यांचे मूल्यमापन करतात आणि भविष्यातील कामगिरीचे अनुमान काढण्यात उपयोगी पडतात अशी खात्री आहे.
- लॅगिंग इंडिकेटर्स हे संयंत्रातील उपकरणांमधून धोकादायक पदार्थांचे किंवा उर्जेचे उत्सर्जन, आग आणि स्फोट आणि प्रक्रीया संबंधित अपघातांची मोजदाद करतात.
- लीडिंग इंडिकेटर्स हे संयंत्राची यांत्रिकी विश्वासाईता, प्रतिबंधात्मक उपाय योजनांचा पाठपुरावा, बदल व्यवस्थापन आणि प्रक्रीया सुरक्षा प्रशिक्षण यांचे मूल्यमापन करतात.

आपण काय करू शकता ?

- आपल्या कंपनीमधील प्रक्रीया सुरक्षेतील प्रगतीच्या मूल्यमापन पद्धतीची माहिती करून घ्या. आपली कंपनी त्याबाबत वापरीत असलेल्या विशिष्ट पद्धती शिकून व समजून घ्या.
- आपल्या कंपनीच्या प्रक्रीया सुरक्षा मूल्यमापन कार्यक्रमानुसार कोणत्या दुर्घटनांचा अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे हे समजून घ्या.
- आपल्या संयंत्रातील दुर्घटनांचा रिपोर्ट कसा बनविला जातो ती पद्धत अंगीभूत करा.
- दुर्घटनांचे अहवाल बनविण्यामध्ये सतत प्रयत्नशील रहा. हे ध्यानात ठेवा की जर कंपनीला प्लॅन्ट मध्ये होणाऱ्या दुर्घटनांची माहिती मिळत नसेल तर ती कंपनी प्रक्रीया सुरक्षेमध्ये सुधारणा करू शकणार नाही.
- आपल्या प्लॅन्टच्या प्रक्रीया सुरक्षा कामगिरीचे लीडिंग इंडिकेटर्स कोणते आहेत व कसे रिपोर्ट केले जातात ते जाणून घ्या.
- प्रक्रीया सुरक्षेतील प्रगतीचे मूल्यमापन या विषयावरील CCPS चा रिपोर्ट आपल्या संगणकावर उतरवून त्याचे वाचन करा.

आपल्या कंपनीमध्ये प्रक्रीया सुरक्षेतील कामगिरीचे मूल्यमापन कसे करतात?

AIChE © 2007. सर्वाधिकार सुरक्षित. अव्यावसायिक व शैक्षणिक हेतूसाठी पुनरुपयोगास प्रोत्साहन आहे. तथापि CCPS शिवाय अन्य कोणत्याही व्यक्ति अथवा संस्थेने विक्री करण्यास सक्त मनाई आहे. संपर्क: ccps_beacon@aiche.org किंवा २१२.५९१.७३१९

हा दीपस्तंभ अफ्रीकन, अरेबिक, चिनी, डॅनिश, डच, इंग्रजी, फ्रेंच, जर्मन गुजराथी, हिब्रू, हिंदी, हंगेरियन, इंडोनेशियन, इटालियन, जपानी, कोरियन, मलय, मराठी, पर्शियन, इटालियन, पोलिश, पोर्तुगिज, रशियन, स्पॅनिश, स्वीडीश, तमिळ, थार्स, तुर्की, आणि आणि व्हीएतनामी इत्यादी भाषांमध्ये उपलब्ध आहे.

This document is translated in Marathi by Mr. S.K. Gulawani of Excel Industries Limited, Maharashtra, India